AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
http://ageconsearch.umn.edu
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

A vidék és az agrárgazdaság felemelkedéséről

Csete László

Folyóiratunk alapítói azzal a szándékkal indították útjára a „**gazdálkodás**”-t, hogy az adott körülmények között lehetséges legjobb megoldások feltárásával és közlésével járuljon hozzá a magyar vidék, a falu, a mezőgazdaság felemelkedéséhez, akkor, amikor igen nehéz hónapokat éltünk a forradalom leverését követően, 1957 tavaszán. Szerencsére napjaink körülményei merőben mások, de most sem mentesek a nehézségektől. Bonyolult a helyzet, amit jól érzékeltet *Dr. Fazekas Sándor* miniszter vitaanyaghoz írt drámai előszava és a kiindulási helyzetet ecsetelő részletek a „Nemzeti Vidékstratégiai Koncepció – 2020” című vitaanyagban.

A miniszter előszava azzal fejeződik be, hogy „Kérem, vegyenek részt a vitában, s alkossuk meg együtt nemzeti érdekeinket szolgáló vidékstratégiánkat, a »magyar vidék alkotmányát«!” A vitaanyag „végveszélyről” szól, s nagyon határozottan képviseli, hogy nincsen tovább, dönteni, cselekedni kell. Ehhez azonban tudományos igényességű tisztánlátásra, a helyzet, a tények, körülmények és lehetőségek tárgyilagos, s lehetőleg tapasztalatokkal alátámasztott feltárása, majd koncepció, célrendszer, jövőkép és a megvalósítás stratégiája szükséges. A vitaanyaghoz kapcsolódó írás a Miniszter kéréséhez kíván hozzájárulni néhány megállapítással, javaslattal, amelynek fő célja a megoldás, a megvalósítás előmozdítása.

A vitaanyagot hozzáértő szakemberek alkották, komoly munkával, így egy hozzászólás eleve a teljesség igénye nélkül néhány összefüggésre, részletre szorítkozhat, főleg olyanokra, amelyekre kutatások, vizsgálatok, elemzések vagy más tapasztalatok ráirányították a figyelmet. Az ajánlások, javaslatok összeállításához messzemenően támaszkodunk a fenntartható vidékfejlesztés témakörében végzett munkáinkra, a különféle nemzetközi tapasztalatokra.

A rövidre fogott megjegyzések, ajánlások, javaslatok és egyes helyeken a zárójeles decimális számra való hivatkozás alapja a 2011. április 8-i keltezésű, 23 számozott szövegoldalból és kapcsolódó két ábrából álló „Nemzeti Vidékstratégia Koncepció – 2020. I.” címet viselő sokszorosított vitaanyag.

1. A magyar vidék húsz év tévelygés után – történelmében sokadszorra – újra válaszút előtt áll. Hogyan tovább? Ehhez napjainkban is eligazítást nyújtanak *Kölcsey* gondolatai, szavai: tenni, cselekedni kell, úgy, hogy az hasson, maradandó alkotásokban, a vidék gyarapodásában, a mezőgazdaság felemelkedésében testesüljön meg!

A „hogyan tovább”-hoz irányjelző a vitaanyag címlapján a haza földjére és a Bibliára utalás. A történeti közelítés igyekezete mellett az is mindenképpen dicséretes, hogy a címlapon két olyan alapvetés szerepel, amely a vidék, a mező-erdőgazdaság semmi mással nem helyettesíthető lételemére utal – megalapozva egyúttal a lehetséges koncepciót is –, nevezetesen: a haza földjére és a folyamatos megújulásra.

A földről eszmecserét, vitát közölt a „**gazdálkodás**” több közelmúltbeli száma is[1], de a fenntarthatósággal is bőven foglal-

[1] Ennek áttekintő összefoglalását nyújtja *Kapronczai István* írása a Gazdálkodás 2011. 1. szám 52-69. oldalán.

kozott a folyóirat, valamint két könyvünk is[2].

Érdemes lenne a végleges koncepcióban a történeti visszapillantást, a tényfeltáró részleteket – az ismétlések elkerülése miatt is – tömören, egy helyen közölni, s némi értelmezést elősegítő magyarázatot fűzni a Szózathoz, valamint a Teremtés könyvéből vett idézethez is.

2. A cím, a címoldal nem csupán szerkesztési feladat, hanem a figyelemfelkeltés, megnyerés és a megértetés eszköze, lehetősége is. Ezért ajánlatos a végleges változatban a címoldal átalakítása, a cím és az alcímek finomítása úgy, hogy az jobban szolgálja *a cím és tartalom egységét, a koncepciót, a célrendszert és az érdekeltek megnyerését,* mert a vitaanyag címoldalán jelenleg sok a cím, alcím, másrészt nem érthető, hogy miért csak a vidék felemelkedéséről van szó, és ez miért nem vonatkozik az „agrárjövőre", s az sem, hogy a vidék miért nem fenntartható? Kifejezőbb és egyértelműbb az alábbi:

A vidék és az agrárgazdaság felemelkedésének nemzeti koncepciója – 2020

Alcímként pedig a tartalomra és a felfogásra utalóan megfontolandó a következő:

A fenntartható vidék, mező-erdőgazdaság, élelmiszer-termelés és természeti környezet koncepciója, valamint a megvalósítás stratégiája.

A jelenlegi címben több minden zavaró, például az is, hogy nem érthető, mit is takar a „vidékstratégiai koncepció"? Ugyanis a koncepciónak van stratégiája és nem fordítva. Egyszóval mindenképpen ajánlatos tisztán láttatni már a címmel, a címoldallal is a további tartalmat.

3. A vitaanyag rendkívül gazdag, szerteágazó, és szinte mindenről található egy-egy mondat, ami tartalmilag is helytálló. Ez a gazdagság szinte túlméretezett, kevesebb jobban orientálna, könnyebben követhetőbb, emészthetőbb, elsajátíthatóbb lehetne. Ezért a végleges anyag szerkezete is finomítható, a tömörítés, a lényeg láttatása, követhetősége érdekében.

Mindent megelőz a helyzetfeltárás, a koncepció, célrendszer, jövőkép és stratégia tömör megfogalmazása.

A stratégiának, vagyis a megvalósításnak a részletezésében többféle megoldás is követhető. Az egyik járható megoldás az, ha a vitaanyagban szereplő *célterületek* szerint tagolódik az anyag szerkezete (fenntartható gazdálkodás, élelmiszertermelés, élelmiszerlánc, település, vidék, tájfenntartás stb.).

A szerkezet finomításának másik lehetősége, ha a megvalósítás *címzettjei, szereplői, intézményei, szervezetei* szerint tagozódik a végleges összeállítás (települések, gazdaságok-üzemek, civil szervezetek, helyi tekintélyek stb.).

Természetesen ezek kombinációja is célravezető, de már az is sokat könnyítene a szerkezeten, ha az összetartozó témák, problémák egy-egy helyen szerepelnének. Például minden, ami a termőtalajjal, vízzel, az üzemi struktúrával stb. foglalkozik.

Az mindenesetre kiderül a megjegyzésekből, hogy a vitaanyag szerkezete sajátos. Ennek finomításán az is segíthet, ha

[2] A fenntarthatóságról a közelmúltban két nagyobb lélegzetű munkánk látott napvilágot – ami hasznosítható a gyakorlatias megvalósításban: *Csete L. – Láng I.:* Fenntartható agrárgazdaság és vidékfejlesztés. (Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián) MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2005, 313 o., valamint *Csete L. – Láng I.:* A vidék fenntartható fejlődése. A vidék fejlődésének fenntarthatósága – hétköznapi megközelítésben. MTA Történettudományi Intézet – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2009, 171 o. Ebben a munkában is a Károli Bibliára hivatkozunk, arra, hogy a fenntarthatóság lényege már itt is szerepel. Megjegyezzük, hogy a Brundtland Bizottság politikai lózungját megelőzte a cserkészet alapítója, *Lord Baden-Powel,* aki nemcsak a megőrzésre, hanem a környezet megjavítására biztatta a cserkészeket. A könyv célja az volt, hogy ráirányítsa a figyelmet a terminológiai viták helyett vagy mellett a gyakorlati megvalósításra, arra, hogy nem elég jelzőként folyamatosan használni a fenntarthatóságot, hanem a természeti erőforrások, a tevékenységek, a fogyasztás és az élhetőség területein cselekedni, tenni szükséges.

```
ERROR: undefinedresource
OFFENDING COMMAND: findresource

STACK:

/1
/CSA
/1
/CSA
-mark-
```